

การประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

Need Assessment of Exercise and Sport Management for Rajabhat University based on the Concept of Asian University Network Health Promotion Network (AUN-HPN)

ARTICLE INFO

Article history:

Received 9 June 2020

Revised 6 July 2020

Accepted 8 July 2020

Available Online 17 September 2020

พลากร มะโนรัตน์^{1*}, นภพร ทศนัยนา²

สุกัญญา เจริญวัฒนะ³ และ เสกสรรค์ ทองคำบรรจง⁴

Palakorn Manorat^{1*}, Nopporn Tasnaina²,

Sukunya Chardenwattana³ and Sakesan Tongkhambanchong⁴

ABSTRACT

This study aimed to examine the need assessment of exercise and sport management for Rajabhat University based on the concept of Asian University Network Health Promotion Network (AUN-HPN). This was a survey research using questionnaire to collect data from 434 participants including management personnel, academic staff, support staff, and students. The Stratified Random Sampling method was used. Statistics ($\bar{x}$), standard deviation were used for interpreting mean and arranging in order for Need Assessment prioritization.

The result revealed that 1) POIC for sport and exercise management for Rajabhat University based on the concept of AUN-HPN regarding the reality aspect, the sample group had a moderate level, indicating that the implementation of exercise and sports was not satisfied to the majority of the population. In terms of expected conditions, there was the highest level of demand was found in all aspects. This shows that the majority of the population has a high demand for sports and fitness management services, and 2) As considering the index of demand, it is necessary to find that the Implementation was the first priority, followed by Controlling, Organizing, and Planning. Deep-diving to each area, there were found that 2.1) Planning should focus on exploring for real problems, 2.2) Organizing should concentrate on the establishment of students and personnel clubs, 2.3) Implementing should focus on organizing sports and exercise promotion activities in various forms, and 2.4) Controlling should prioritize on providing operation manuals.

KEYWORDS: NEED ASSESSMENT / EXERCISE AND SPORT MANAGEMENT / HEALTHY UNIVERSITY FRAMEWORK

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย
Ph.D. (Exercise and Sport Science Sports Science), Faculty of Sport Science, Burapha University, Thailand.

² รองศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย
Association Professor, Faculty of Sport Science, Burapha University, Thailand.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย
Assistant Professor, Faculty of Sport Science, Burapha University, Thailand.

⁴ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประเทศไทย
Lecturer, Faculty of Education, Burapha University, Thailand.

* Corresponding author; **E-mail address:** palakorn.m@nrru.ac.th

doi: 10.14456/joe.2020.79

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้แบบแผนการวิจัยประเภทการประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 434 คน ได้แก่ บุคลากรฝ่ายบริหาร บุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุน และนักศึกษา โดยทำการแบ่งหน่วยการสุ่มแบบเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย การจัดเรียงลำดับความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการตามหน้าที่ (POIC) ด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านสภาพความเป็นจริงกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับปานกลางชี้ให้เห็นว่า จากการดำเนินงานด้านการออกกำลังกายและกีฬายังไม่เป็นที่พึงพอใจของประชากรส่วนใหญ่เท่าที่ควร ด้านสภาพที่คาดหวังมีความต้องการในระดับมากที่สุดในทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าประชากรส่วนใหญ่มีความต้องการบริการด้านการจัดการออกกำลังกายและกีฬาเป็นอย่างยิ่ง 2) เมื่อพิจารณาตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็นพบว่า สิ่งที่ต้องเน้นเป็นอันดับแรก คือ การนำไปปฏิบัติ รองลงมา คือ การควบคุม การจัดองค์การและการวางแผน เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า 2.1) ด้านวางแผน ควรเน้นการตั้งหน่วยงานให้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านกีฬาและการออกกำลังกาย การทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องการจัดทำแผนงบประมาณสนับสนุน 2.2) การจัดองค์การ ควรเน้นการจัดตั้งชมรมของนักศึกษา และสโมสรบุคลากรให้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการกีฬาและออกกำลังกาย 2.3) การนำไปปฏิบัติ ควรเน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายที่มีความหลากหลายและต่อเนื่องในรูปแบบต่าง ๆ 2.4) การควบคุมควรจัดทำคู่มือในการดำเนินงานให้กับหน่วยงานและผู้รับผิดชอบ กำหนดมาตรฐานในการให้บริการ ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุง

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น / การออกกำลังกายและกีฬา / กรอบแนวคิดมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ

บทนำ

การส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายและกีฬาในสถาบันอุดมศึกษา มีการดำเนินการ 2 ด้านควบคู่กัน ทั้งการส่งเสริมกีฬาเพื่อความเป็นเลิศเน้นการแข่งขันเพื่อชัยชนะของนักกีฬา การส่งเสริมการออกกำลังกายและกีฬาเพื่อสุขภาพที่เน้นให้ประชากรในสถาบันอุดมศึกษาได้ออกกำลังกายเพื่อลดภาวะการเจ็บป่วย และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันอันจะส่งผลให้เกิดชีวิตที่เป็นสุข ส่งเสริมกิจกรรมทางกายให้นิสิต นักศึกษา บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ทั้งกิจกรรมกีฬาการออกกำลังกายและกีฬาเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่านิสิต นักศึกษาเพียงร้อยละ 1 ที่เล่นกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ดังนั้นนิสิต นักศึกษา พนักงานในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ที่มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญโดยการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพและเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับประชากรในมหาวิทยาลัยในการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งเสริมสุขภาพและการออกกำลังกายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมให้มีคุณภาพยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560)

จากการดำเนินงานในปัจจุบันระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีการขับเคลื่อนแนวคิดมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพในภูมิภาคอาเซียน ASEAN University Network (AUN) ร่วมกันจัดทำกรอบของมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ หรือ Healthy University Framework และมีมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นแกนหลักเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพของ

AUN (หรือ AUN-HPN) ได้จัดทำหนังสือคู่มือ “กรอบการเป็นมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ” มีมติรับหลักการที่จะเผยแพร่ให้แก่มหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกทั้ง 30 แห่งจาก 10 ประเทศของอาเซียน เห็นชอบให้มีการเผยแพร่ไปยังมหาวิทยาลัยอื่น ๆ โดยมีกรอบแนวทาง ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบายส่งเสริมสุขภาพของมหาวิทยาลัย 2) การมีอาคารสถานที่ที่ปลอดภัย สะอาด สิ่งแวดล้อมดี และเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว 3) มีบริการส่งเสริมสุขภาพให้คำปรึกษาและให้การช่วยเหลือ 4) เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงบริการอย่างเป็นธรรมรวมทั้งบริการที่เป็นมิตรต่อผู้พิการ 5) มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพทั้งในและนอกหลักสูตร 6) มีการสร้างศักยภาพในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ 7) มีวิจัยด้านการส่งเสริมสุขภาพ 8) มีการส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาในมหาวิทยาลัย และ 9) การจัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ (วิโรจน์ โรจนพิทยากร, 2560)

แนวทางบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยราชภัฏการมุ่งเน้นทางด้านวิชาการ การผลิตครู และการพัฒนาท้องถิ่นเป็นภารกิจหลัก ไม่ได้ให้ความสำคัญด้านการออกกำลังกาย การกีฬาและการส่งเสริมสุขภาพเท่าที่ควร เห็นได้จากในด้านการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ การแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย ผลงานการแข่งขันของมหาวิทยาลัยกลุ่มราชภัฏเฉลี่ยอันดับรวมอยู่กลางค่อนข้างต่ำของมหาวิทยาลัยทั้งหมด ด้านกีฬาเพื่อมวลชนการบริหารจัดการไม่มีนโยบายที่ชัดเจน ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการออกกำลังกายและกีฬาโดยตรง ส่งผลต่อโครงสร้างบุคลากรไม่สอดคล้องกับขอบเขตหน้าที่การทำงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ การเรียนการสอนด้านการออกกำลังกายและกีฬายังไม่เพียงพอ ทำให้กระทบไปยังส่วนของกีฬาเพื่อมวลชน ซึ่งค่อนข้างขัดกันกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่เป็นที่พึ่งของท้องถิ่น แต่ด้วยปัจจัยภายในที่ไม่มีความพร้อมทางด้านกระบวนบริหารจัดการ และทรัพยากรทางจัดการทางด้านการกีฬา ซึ่งหากหน่วยงานที่เป็นที่พึ่งหลักของท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมภายในองค์กร การที่จะมุ่งพัฒนาท้องถิ่นด้วยความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แล้วนั้นย่อมเป็นไปได้ยากยิ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อำพร ศรียาภัย และคณะ (2557) เรื่องการจัดการกีฬาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนากีฬาชาติ พบว่า สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ควรจัดโครงสร้างขององค์กรให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ และบริหารจัดการด้านการกีฬาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการศึกษา โดยจัดระบบการบริหารจัดการให้ครอบคลุม 5 ด้าน คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การจัดการบุคลากร (Staffing) การสั่งการ/การปฏิบัติ (Leading) และการประเมิน (Evaluating) อย่างเข้มข้นและจริงจัง รัฐบาลควรกำหนดให้การพัฒนากีฬาเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ทุกองค์กรจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องจัดให้ทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมทางกาย เพื่อสร้างเสริมสุขภาพปลูกฝังการเป็นพลเมืองดีของประเทศ

จากประเด็นดังกล่าวประชากรมหาวิทยาลัยราชภัฏมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนา ด้วยอาศัยความเข้าใจในบริบทท้องถิ่น ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมพัฒนาองค์ความรู้ความก้าวหน้าด้านการส่งเสริมสุขภาพ เป็นรากฐานที่เข้มแข็งของชุมชนด้วยการใช้องค์ความรู้ทางการบริหารจัดการเป็นแนวทางหลักเพื่อการทำงานที่เป็นระบบ ดังคำกล่าวที่ว่า “สุขภาพที่ดีสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ ในขณะที่การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จจะสนับสนุนให้เกิดสุขภาพ การศึกษาและสุขภาพจึงไม่อาจแยกจากกันได้ การสร้างเสริมสุขภาพจะช่วยให้การลงทุนด้านการศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุด” (วารุณี เอี่ยมสวัสดิกุล, 2561 อ้างถึงใน Desmond O’Byrne, 2000)

เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางที่จะนำการออกกำลังกายและกีฬาเป็นสื่อเพื่อพัฒนาภาวะสุขภาพของกลุ่มประชากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และรวมไปถึงชุมชนท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสม ผ่านกระบวนการบริหารจัดการองค์กรที่ดีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้มีความพร้อมทุกด้านทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริหารจัดการ ผสานกับแนวทางของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน

จากการที่มหาวิทยาลัยกลุ่มอาเซียนร่วมกันสร้างกรอบการเป็นมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ และกำลังพัฒนาระบบติดตามประเมินผล ผู้วิจัยจึงนำความสำคัญและสภาพปัญหาการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่กล่าวไปข้างต้น ศึกษาค้นคว้า พัฒนาสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนทางด้านการส่งเสริมสุขภาพเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการส่งเสริมสุขภาพที่มีมาตรฐานระดับสากลต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนด้านการจัดการองค์การ ด้านการนำไปปฏิบัติ และด้านการควบคุม

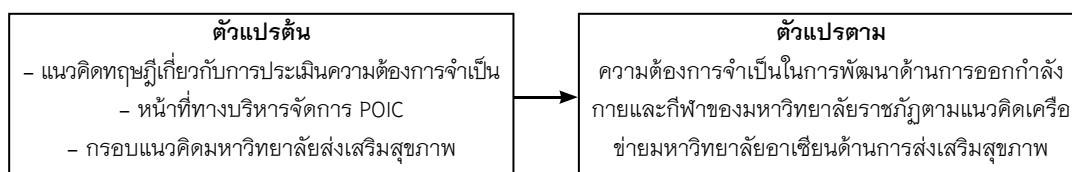
วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ใช้หน่วยการสุ่มจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) เพื่อแบ่งหน่วยการสุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในแต่ละภูมิภาคไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ตัวแทนแต่ละภูมิภาค คือ ภาคกลางได้ 4 แห่ง ภาคเหนือได้ 2 แห่ง ภาคใต้ได้ 2 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ 4 แห่ง รวมทั้งหมด 12 แห่ง แบ่งหน่วยการวิเคราะห์ คือ ฝ่ายบริหาร บุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุน และนักศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง จากวิธีการได้มาของประชากรและเนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ จึงใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า 384 คน และใช้การเลือกกลุ่มอย่างแบบโควตา (Quota sampling) เพื่อแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายสนับสนุน และนักศึกษา จะได้ฝ่ายบริหารแต่ละ 4 คน ฝ่ายวิชาการแต่ละ 10 คน ฝ่ายสนับสนุนแต่ละ 10 คน และนักศึกษา 10 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด จำนวน 434 คน

กรอบแนวคิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ ตรวจสอบเครื่องมือโดยการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การผ่าน คือ 0.80 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบสอบถามเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มที่ต้องการศึกษาวิจัยจำนวน 30 คน วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของครอนบาค โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) โดยแบบสอบถาม

ฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือซึ่งจากเครื่องมือแบบสอบถามนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.81 ซึ่งเป็นค่าที่สามารถยอมรับได้

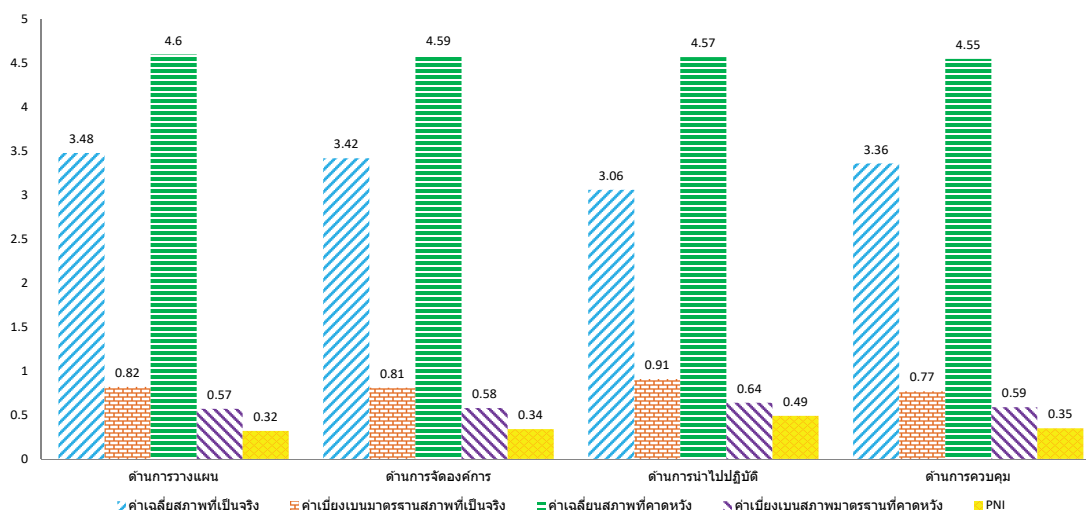
การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ มีรูปแบบการให้ข้อมูลแบบตอบสนองคู่ ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ โดยวิธี Modified Priority Need Index ($PNI_{Modified}$) และเลือกข้อที่มีค่า PNI ที่มากกว่า 0.35 ขึ้นไป หรือค่า PNI ลำดับที่ 1-3 มาพิจารณาเป็นประเด็นที่สำคัญของการดำเนินงานวิจัย

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ มีดังนี้

1.1 ความต้องการจำเป็นวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังในแต่ละด้าน ทั้ง 4 ด้าน การประเมินความต้องการจำเป็นด้านหน้าที่ทางการจัดการในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า สภาพที่เป็นจริงของการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$, S.D. = 0.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนมีสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ($\bar{x} = 3.48$, S.D. = 0.82) ในส่วนของสภาพที่คาดหวัง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.57) ดังปรากฏตามแผนภูมิภาพที่ 1

แผนภูมิภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNI (n = 434)

1.2 ด้านการวางแผน เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังด้านการวางแผน พบว่า ความต้องการจำเป็นในสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพความเป็นจริงทุกด้าน สภาพที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.48$, S.D. = 0.73) ส่วนสภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.56) ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพความเป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเป็นข้อเดียวกัน คือ มีแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนด้านสุขภาพที่ดี คุณธรรม จริยธรรม บุคลิกภาพ รู้จักการทำงานร่วมกันของนักศึกษา และระหว่างนักศึกษากับบุคลากร รวมถึงความร่วมมือกับชุมชนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.72) และ ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

1.3 ด้านการจัดการองค์การ พบว่า ความต้องการจำเป็นในสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพความเป็นจริงทุกด้าน โดยสภาพที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$, S.D. = 0.78) ส่วนสภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.58) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพความเป็นจริง คือ มีการกำหนดขอบเขตหน้าที่การปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจนในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายและกีฬา ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.72) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพที่คาดหวัง คือ การจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สโมสรบุคลากร ชมรมกีฬานักศึกษา เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายและกีฬา ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.55)

1.4 ด้านการนำไปปฏิบัติ พบว่า ความต้องการจำเป็นในสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพความเป็นจริงทุกด้าน โดยสภาพที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.06$, S.D. = 0.84) ส่วนสภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.62) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพความเป็นจริง คือ มีการปรับปรุง พัฒนาด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและเหมาะสมกับการออกกำลังกายและกีฬา ($\bar{x} = 3.54$, S.D. = 0.79) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพที่คาดหวัง คือ มีการจัดชมรมเกี่ยวกับการกีฬา การออกกำลังกายและ/หรือการส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ ให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.52)

1.5 ด้านการควบคุม พบว่า ความต้องการจำเป็นในสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพความเป็นจริงทุกด้าน สภาพที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.06$, S.D. = 0.84) ส่วนสภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.62) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพความเป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเป็นข้อเดียวกัน คือ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายและกีฬาในสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับรู้ข้อมูลตรวจสอบ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.76) และ ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ

จากแผนภูมิภาพที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNI แสดงผลการจัดเรียงลำดับของความต้องการจำเป็นของการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพในทุกด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็น โดยมีค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.32–0.49 โดยมีรายละเอียดดังนี้ ด้านที่พบว่ามีค่า PNI_{Modified} สูงสุดมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการนำไปปฏิบัติ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการควบคุม ลำดับที่ 3 คือ การจัดการองค์การและลำดับสุดท้าย คือ ด้านการวางแผน

ตารางที่ 1 แสดงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเรียงลำดับ 1-3 ตามรายชื่อในแต่ละด้าน

ลำดับรายชื่อความสำคัญของความต้องการจำเป็น	สภาพที่ คาดหวัง (I)	สภาพที่ เป็นจริง (D)	PNI $\frac{I-D}{D}$	ลำดับ ที่
ด้านการวางแผน (Planning)				
1. หน่วยงานมีการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการหรือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการออกกำลังกายและกีฬา เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น	4.57	2.69	0.700	1
2. มีแผนการดำเนินงานการส่งเสริมการวิจัย การศึกษาวิชาการด้านกีฬาและสุขภาพ รวมถึงการจัดประชุมวิชาการ เป็นต้น	4.62	2.90	0.592	2
3. มีแผนงานการจัดงบประมาณ การจัดหางบประมาณ แผนรายรับรายจ่ายและทรัพยากร ในการดำเนินงานด้านการออกกำลังกายและกีฬา	4.62	3.30	0.401	3
การจัดองค์กร (Organization)				
1. หน่วยงานมีการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการหรือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการออกกำลังกายและกีฬา เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น	4.57	2.69	0.700	1
2. มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลรับผิดชอบด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม สร้างเสริมสุขภาวะภายในองค์กร	4.62	3.17	0.455	2
3. มีสโมสรบุคลากร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกายและกีฬา	4.60	3.33	0.380	3
การนำไปปฏิบัติ (Implementing)				
1. มีการจัดโครงการ กิจกรรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การประกวดโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพ แข่งขันด้านการลดน้ำหนัก/ไขมัน/น้ำตาลสมรรถภาพและภาวะโรค NCDs เป็นต้น ให้กับบุคลากรนักศึกษา	4.67	2.29	1.033	1
2. มีการจัดชมรมเกี่ยวกับการกีฬา การออกกำลังกาย และ/หรือการส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา บุคลากร โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงาน	4.71	2.78	0.695	2
3. มีโครงการและกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกาย และการกีฬาที่เหมาะสม มีความหลากหลาย เพียงพอต่อความต้องการของบุคลากรและนักศึกษา	4.65	2.75	0.687	3
การควบคุม (Controlling)				
1. มีการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเพื่อการควบคุมขั้นตอน เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	4.54	2.97	0.627	1
2. มีการกำหนดมาตรฐานการบริการ การควบคุมความเสี่ยง โดยการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลในแต่ละโครงการกิจกรรม	4.50	3.27	0.375	2
3. มีระบบการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย	4.51	3.43	0.352	3

2.1 ด้านการวางแผน ตามการจัดเรียงความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านการวางแผนพบว่า ข้อที่มีค่า PNI สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ หน่วยงานมีการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการหรือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการออกกำลังกายและกีฬา เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น (PNI = 0.700) ลำดับที่ 2 คือ มีแผนการดำเนินงานการส่งเสริมการวิจัย การศึกษาวิชาการด้านกีฬาและ

สุขภาพรวมถึงการจัดประชุมวิชาการ เป็นต้น (PNI = 0.592) และลำดับที่ 3 คือ มีแผนงานการจัดงบประมาณ การจัดหางบประมาณ แผนรายรับรายจ่ายและทรัพยากร ในการดำเนินงานด้านการออกกำลังกายและกีฬา (PNI = 0.401)

2.2 ด้านการจัดองค์การ พบว่า ข้อที่มีค่า PNI^{Modified} สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ มีการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สโมสรบุคลากร ชมรมกีฬา องค์การนักศึกษา เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกายและกีฬา (PNI = 0.578) ลำดับที่ 2 คือ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลรับผิดชอบด้านกายภาพสิ่งแวดล้อม สร้างเสริมสุขภาพภายในองค์กร (PNI = 0.455) และลำดับที่ 3 คือ มีสโมสรบุคลากร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกายและกีฬา (PNI = 0.380)

2.3 ด้านการนำไปปฏิบัติ พบว่า ข้อที่มีค่า PNI^{Modified} สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ มีการจัดโครงการ กิจกรรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การประกวดโปสเตอร์สร้างเสริมสุขภาพ แข่งขันด้านการลดน้ำหนัก/ไขมัน/น้ำตาล สมรรถภาพทางกาย และภาวะโรค NCDs เป็นต้น ให้กับบุคลากร นักศึกษา (PNI = 1.033) ลำดับที่ 2 คือ มีการจัดชมรมเกี่ยวกับการกีฬา การออกกำลังกายและ/หรือ การส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา บุคลากร โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงาน (PNI = 0.695) และลำดับที่ 3 มีโครงการกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกายและกีฬาที่เหมาะสม มีความหลากหลายเพียงพอต่อความต้องการของบุคลากรและนักศึกษา (PNI = 0.687)

2.4 ด้านการควบคุม พบว่า ข้อที่มีค่า PNI^{Modified} สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ การจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเพื่อการควบคุมขั้นตอนเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (PNI = 0.627) ลำดับที่ 2 คือ มีการกำหนดมาตรฐานการบริการการควบคุมความเสี่ยง โดยการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลในแต่ละโครงการกิจกรรม (PNI = 0.375) และลำดับที่ 3 คือ มีระบบการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย (PNI = 0.325)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามความต้องการจำเป็น

ด้านการวางแผน 1) ควรมีหน่วยงานที่ชัดเจน มีความเป็นอิสระในการดำเนินงานทางด้านการออกกำลังกายและกีฬา 2) นโยบายการออกกำลังกายและกีฬาเพื่อบุคลากร นักศึกษา ยังไม่มีความชัดเจน 3) ควรมีการวางแผนระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้ชัดเจน 4) วางแผนให้ครอบคลุมทั้งกีฬาเพื่อมวลชน ความเป็นเลิศ และอาจจะมีการแข่งขันวิชาการเกี่ยวข้อง

ด้านการจัดองค์การ 1) ควรมีการจัดแบ่งภาระงานที่ชัดเจน เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ 2) ควรให้บุคลากรและนักศึกษามีส่วนร่วมทำยุทธศาสตร์และวางระบบองค์กร คณะ สโมสร ชมรมให้มีส่วนร่วมในงานทุกระดับของมหาวิทยาลัย 3) ควรมีการวางทิศทางให้ทุกคนได้มีการสำนึกในการส่งเสริมสุขภาพ มีค่านิยมที่ดีต่อการออกกำลังกาย

ด้านการนำไปปฏิบัติ 1) ควรมีกิจกรรมที่ตรงตามความต้องการ มีความหลากหลาย มีกิจกรรมร่วมสนุก และมีการแจกของรางวัล 2) สร้างพื้นฐานความเข้มแข็ง การมีส่วนร่วมด้วยชมรมต่าง ๆ การทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีระเบียบแบบแผน 3) การจัดโครงการไม่ตอบสนองกับความต้องการของบุคลากร นักศึกษา และเข้าช้อนกับโครงการระดับสาขา

ด้านการควบคุม 1) ใช้ระบบของมหาวิทยาลัย แต่ให้ลดขั้นตอนงานเอกสารเพื่อความรวดเร็ว แต่ออกเป็นคำสั่งการปฏิบัติงานในนามของมหาวิทยาลัยเพื่อให้ตอบโจทย์การทำงานและการส่งเสริมอย่างแท้จริง 2) ควรมีคู่มือการทำงานเพื่อความชัดเจน มีระเบียบแบบแผน และการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3) มีกระบวนการตรวจสอบ ควบคุมที่มีความต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลนำมาปรับปรุงระบบการทำงาน

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า ความต้องการจำเป็นของการจัดการด้านการออกกำลังกาย และกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความต้องการจำเป็นทุกด้านสะท้อนให้เห็นว่า สภาพที่คาดหวังมีความมุ่งหวังที่สูงแต่สภาพที่เป็นจริงยังไม่เป็นไปตามที่ต้องการจึงทำให้มีความแตกต่างกันมาก ดังนั้นทุกด้านจึงเป็นความต้องการจำเป็นทั้งสิ้น การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามลำดับความสำคัญ คือ ลำดับที่ 1 คือ ด้านการปฏิบัติการ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการควบคุม และลำดับที่ 3 คือ ด้านการจัดการองค์การและลำดับสุดท้าย คือ ด้านการวางแผน

1. ด้านการวางแผน มีความสำคัญของความต้องการจำเป็นในภาพภาพรวมอยู่ลำดับที่ 4 โดยข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง หน่วยงานมีการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการหรือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการออกกำลังกายและกีฬา เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นถึงการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการ จึงทำให้โครงการต่าง ๆ ไม่ตรงตามความต้องการเท่าที่ควร สอดคล้องกับ พิชสิรี ชมภูคำ (2552) กล่าวว่า องค์การเป็นระบบเปิด (Opened System) ซึ่งในการดำเนินงานขององค์การนั้นจะได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อม และในขณะเดียวกันองค์การเองก็ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมด้วยเช่นกัน ดังนั้น ผู้จัดการจึงจำเป็นต้องเข้าใจสภาพแวดล้อมขององค์การเพื่อที่จะได้รับมือ ปรับตัวและได้ประโยชน์จากโอกาสของสภาพแวดล้อมนั้น ลำดับที่สอง มีแผนการดำเนินงานการส่งเสริมการวิจัย การศึกษาวิชาการด้านกีฬาและสุขภาพรวมถึงการจัดประชุมวิชาการ เป็นต้น ในส่วนของงานวิจัยด้านการออกกำลังกายและกีฬายังไม่มีการผลิตผลงานวิจัยออกมาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเท่าที่ควร เนื่องจากความพร้อมด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการกีฬา จึงควรมีการวางแผนงบประมาณรายได้ให้ละเอียดรัดกุม สอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ (2557) กล่าวว่า การวางแผนนโยบายในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ การวางแผนเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งของผู้บริหารทุกระดับ เนื่องจากการวางแผนเป็นขั้นตอนแรกที่จะต้องดำเนินการก่อนสิ่งอื่น เพื่อเป็นการกำหนดกรอบและแนวทางในการทำงาน ดังนั้นการวางแผนนโยบายจึงสำคัญยิ่งต่อการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้ประสบความสำเร็จ ลำดับที่สาม มีแผนงานการจัดงบประมาณ การจัดหางบประมาณ แผนรายรับรายจ่ายและทรัพยากร ในการดำเนินงานด้านการออกกำลังกายและกีฬา สอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2547) กล่าวว่า สิ่งสำคัญของการจัดทำงบประมาณ คือ ความพยายามให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนทำงบประมาณโดยเฉพาะในส่วนรับผิดชอบของตนเอง งบประมาณแต่ละฝ่าย เมื่อนำมารวมกันจะกลายเป็นงบประมาณทั้งหน่วยงาน

2. ด้านการจัดองค์การ มีความสำคัญของความต้องการจำเป็นในภาพภาพรวมอยู่ลำดับที่ 3 โดยข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง คือ มีการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สโมสรบุคลากร ชมรมกีฬา องค์การนักศึกษา เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายและกีฬา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่ไม่มีระบบชมรมเกี่ยวกับการออกกำลังกายและกีฬาที่เป็นระบบแบบแผน ทำให้ไม่เกิดที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลำดับที่สอง คือ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลรับผิดชอบด้านกายภาพสิ่งแวดล้อมสร้างเสริมสุขภาพภายในองค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพในการลงสู่ปฏิบัติยังขาดความชัดเจน เช่น หน่วยงานมีข้อจำกัดเรื่องขนาดพื้นที่ งบประมาณ สอดคล้องกับ นรภัทร วิตตราสุข (2558) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์กีฬากองทัพบกสวนสนประดิพัทธ์ กล่าวในด้านการจัดองค์การว่า

การกำหนดส่วนงานและแบ่งอำนาจหน้าที่ในการทำงานของศูนย์พัฒนากีฬา กองทัพบก สอนสนประดิพัทธ์นั้น ควรแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามลำดับสายงานการบังคับบัญชา ซึ่งในการประชุม/พิจารณา/วางแผนและสั่งการจะต้องคอยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลรับผิดชอบของคณะกรรมการอำนวยการ และลำดับที่สาม คือ มีสโมสรบุคลากร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกายและกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับ รัชชย สันติวงษ์ (2545) กล่าวว่า การจัดองค์การเป็นการจัดระเบียบกิจกรรมให้เป็นกลุ่มและการมอบหมายให้คนปฏิบัติ จัดระเบียบความรับผิดชอบต่าง ๆ ให้ทุกฝ่ายทราบว่าใครต้องทำอะไร และใครหรือกิจกรรมใดต้องสัมพันธ์กับฝ่ายอื่น ๆ

3. ด้านการนำไปปฏิบัติ ความสำคัญของความต้องการจำเป็นในภาพภาพรวมอยู่ลำดับที่ 1 โดยข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง มีการจัดโครงการกิจกรรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมสุขภาพ เช่น การประกวดโปสเตอร์สร้างเสริมสุขภาพ แข่งขันด้านการลดน้ำหนัก/ไขมัน/น้ำตาล สมรรถภาพทางกายและภาวะโรค NCDs เป็นต้น ให้กับบุคลากร นักศึกษา ลำดับที่สอง มีการจัดชมรมเกี่ยวกับการกีฬา การออกกำลังกายและ/หรือการส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา บุคลากร โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการดำเนินงาน และลำดับที่สาม มีโครงการ กิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพ การออกกำลังกายและกีฬาที่เหมาะสม มีความหลากหลาย เพียงพอต่อความต้องการของบุคลากรและนักศึกษา ซึ่งทั้งสามลำดับมีความสอดคล้องกันคือ การจัดให้มีโครงการส่งเสริมที่เกี่ยวข้องในด้านสุขภาพ และมีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม/ชมรม เพื่อเป็นแนวทางให้มีการสร้างความเข้มแข็ง แต่ในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่ การจัดการชมรมต่าง ๆ ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน มีข้อจำกัดเรื่องของความพร้อม วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณการดำเนินงาน และระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ วารุณี เข้มมสวัสดิกุล (2561) กล่าวว่า ในการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง สถานศึกษาจะต้องเสริมสร้างให้เกิดกิจกรรมชุมชนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคตามนโยบายที่กำหนด โดยสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความต้องการ กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพคล้ายคลึงกันในรูปแบบของชมรม กลุ่มหรือชุมชน เพื่อสร้างเสริมสุขภาพป้องกันโรคในสถานศึกษาและชุมชนรอบสถานศึกษา เช่น ชมรมกีฬารักสุขภาพ ชมรมโภชนาการ ชมรมออกกำลังกาย ชมรมสุขภาพจิต เป็นต้น สนับสนุนทรัพยากรทั้งทางด้านข้อมูล ความรู้ งบประมาณ การบริหารจัดการ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สถานที่ และบุคลากรอย่างเพียงพอ และการพัฒนาทักษะส่วนบุคคลที่จำเป็นเพื่อการมีสุขภาพที่ดี สถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาทักษะส่วนบุคคลที่จำเป็นเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค 1) ทักษะการสร้างเสริมสุขภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ 2) ทักษะการป้องกันโรค เช่น การทักษะการตรวจสุขภาพตนเอง ทักษะการดูแลตนเองเมื่อมีปัญหาสุขภาพ เน้นการสร้างพลังอำนาจ และความต้องการกลุ่มบุคคลและชุมชนเป็นศูนย์กลาง

4. ด้านการควบคุม ความสำคัญของความต้องการจำเป็นในภาพภาพรวมอยู่ลำดับที่ 2 โดยข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ลำดับที่หนึ่ง มีการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเพื่อการควบคุมขั้นตอน เป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลำดับที่สอง มีการกำหนดมาตรฐานการบริการ การควบคุมความเสี่ยง โดยการสร้างเครื่องมือในการประเมินผลในแต่ละโครงการกิจกรรม และลำดับที่สาม มีระบบการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บางหน่วยงานยังขาดระบบการควบคุมคุณภาพการทำงานที่ชัดเจน จึงมองว่าการมีคู่มือการปฏิบัติงานที่ละเอียดรอบคอบทุกขั้นตอน จะส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับ เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2560) กล่าวว่า การควบคุมเป็นหน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรวัดผลการดำเนินงานในองค์กร รวมทั้งการวัดผลการดำเนินงานในปัจจุบันเพื่อให้มีมาตรฐาน เช่น มาตรฐานการดำเนินงาน มาตรฐานด้านคุณภาพ มีการเปรียบเทียบกับ

ผลงานที่ทำได้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดลดการสูญเสียสิ่งเปลี่ยนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

สรุปภาพรวมจากการสังเคราะห์งานวิจัยและแนวทางการแก้ไขปัญหา สิ่งที่ต้องเน้นเป็นอันดับแรก คือ การนำไปปฏิบัติ รองลงมา คือ การควบคุม การจัดองค์กรและการวางแผน เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ด้านวางแผน ควรเน้นการตั้งหน่วยงานให้รับผิดชอบในการดำเนินงานด้านกีฬาและการออกกำลังกาย การทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องการจัดทำแผนงบประมาณสนับสนุน และการส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลงานวิจัย ทางด้านการออกกำลังกายและกีฬามากขึ้น ด้านการจัดองค์กร ควรเน้นการจัดตั้งชมรมของนักศึกษาและสโมสรบุคลากรให้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการกีฬาและออกกำลังกาย เพื่อการมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ เสริมสร้างการเป็นผู้นำด้านการออกกำลังกายและกีฬาในกิจกรรมที่ตนเองสนใจ การนำไปปฏิบัติ ควรเน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมกีฬาและการออกกำลังกายที่มีความหลากหลายและต่อเนื่องในรูปแบบต่าง ๆ โดยให้มีการสำรวจความต้องการในกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบต่าง ๆ และเสริมสร้างแรงจูงใจให้เห็นความสำคัญและเข้าร่วมในโครงการกิจกรรม การควบคุม ควรจัดทำคู่มือในการดำเนินงานให้กับหน่วยงาน และผู้รับผิดชอบ กำหนดมาตรฐานในการให้บริการ ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้เป็น เนื่องการประเมินความต้องการจำเป็นการจัดในการจัดการด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามแนวคิดเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนด้านการส่งเสริมสุขภาพ ศึกษาเน้นไปทางหน้าที่ทางการจัดการ จึงสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการต่อยอดการวางแผนงานด้านการออกกำลังกายและกีฬาของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากรในการบริหารจัดการ (4M) เพื่อให้ได้แนวทางที่ชัดเจนมากขึ้น อาจมีการแยกกลุ่มการวิเคราะห์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ทราบความต้องการจำเป็นในตัวแปรอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *ขอเชิญส่งนิสิตนักศึกษา อาจารย์และเจ้าหน้าที่เข้าร่วมโครงการประชุมสัมมนาส่งเสริมกีฬาเพื่อสุขภาพและนันทนาการในสถาบันอุดมศึกษา เรื่อง วิถีแห่งแรงบันดาลใจสู่ชุมชนเพื่อสุขภาพ (A part of inspiration toward a more community for health).* มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ. (2557). กลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(2), 140-154.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2545). *การจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรภัทร วิจิตรานุษ. (2558). รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์กีฬาของทัพบกสวนสนประดิพัทธ์. *วารสารสมาคมการจัดการกีฬาแห่งประเทศไทย*, 5(2), 24-30.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2560). *การจัดการสมัยใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 11). ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.

- พัชลิรี ชมภูคำ, (2552). *องค์กรและการจัดการ*. แมคกรอ-ฮิล.
- วารุณี เอี่ยมสวัสดิกุล, (2561). การสร้างเสริมสุขภาพในสถานศึกษา. *วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*, 11(9), 1-11.
- วิโรจน์ โรจนพิทยากร, (2560). กรอบการเป็นมหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ บทบรรณาธิการ. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 26(4), 662-663.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2547). *การบัญชีต้นทุน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สยามสเตรชชีนเนอรี่ ซัพพลายส์.
- อำพร ศรียาภย์. (2557). การจัดการกีฬาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนากีฬาชาติ. *วารสารสมาคมการจัดการกีฬาแห่งประเทศไทย*, 4(1), 35-49.
- Desmond, O. B. (2000). 5th Global Conference on Health Promotion, Mexico 2000. *Promotion & Education*, 7(3), 15-16. <https://doi.org/10.1177/1025382300000700306>
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ The quality standard for curriculum in bachelor's degree of education

ARTICLE INFO

Article history:

Received 29 May 2020

Revised 8 September 2020

Accepted 18 September 2020

Available Online 18 September 2020

จิรวัดณ์ กิติพิเชฐสรณ์^{1,*}

และ ธนพร กิติพิเชฐสรณ์²

Jirawat Kitipichedsun^{1,*}

and Thanaporn Kitipichedsun²

ABSTRACT

This research was a survey research and the purposed of this research were 1) To study 2) To construct and Development 3) To evaluate of the factors quality standard for curriculum in bachelor's degree of education. The samples consist 46 executive officers and 346 teachers, totally 392 persons. The research instrument were the executive officers and teachers' questionnaire as well as a professional assessment form. The data was analyzed using exploratory factor analysis.

The research revealed that 1) The factors quality standard for curriculum in bachelor's degree of education comprised 4 factors in every factor weight between .520-.977, 2) There are forth factors included 2.1) The teaching, learning and ideology of the teacher had 26 variables weight between .520 - .836, 2.2) Skills, competencies and psychology had 3 variables factor weight between .520-.643, 2.3) Measurement, evaluation and research had 3 variables factor weight between .696-.977, 2.4) Intellectual and social skills had 3 variables factor weight between .649-.93, and 3) The assessing the composition of the quality standard for curriculum in bachelor's degree of education by 5 experts can concluded that there are 4 factors related which include: correct, suitable, useful and implementation at 100%.

KEYWORDS: QUALIFICATION FRAMEWORK / UNDERGRADUATE / EDUCATION

¹ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น ประเทศไทย
Lecturer, Faculty of Education, Northeastern University, Khon Kaen Province, Thailand.

² นักวิจัยอิสระ

Freelance researcher, Thailand.

* Corresponding author; **E-mail address:** jirawat.kit@neu.ac.th

doi: 10.14456/joe.2020.80

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา 2) เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ประกอบ และ 3) เพื่อประเมินองค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร และครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 เป็นผู้บริหาร 46 คน และครู 346 คน รวม 392 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเป็นผู้บริหาร ครู และแบบประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ สถิติที่ใช้คือวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ พบว่า มี 4 องค์ประกอบ ทุกองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักระหว่าง .520-.977 2) องค์ประกอบ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 2.1) ด้านการเรียนการสอนและอุดมการณ์ของครู มี 26 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .520-.836 2.2) ด้านทักษะ สมรรถนะ และจิตวิทยา มี 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .520-.643 2.3) ด้านการวัด การประเมินและวิจัยมี 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .696-.977 2.4) ด้านทักษะทางปัญญาและทางสังคม มี 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .649-.93 และ 3) องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบและทุกตัวแปร มีความถูกต้อง เหมาะสม มีประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้ ร้อยละ 100

คำสำคัญ: กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ / ระดับปริญญาตรี / การศึกษา

บทนำ

ยุทธศาสตร์การศึกษาของทุกประเทศทั่วโลก ให้ลำดับความสำคัญสูงสุดที่ยุทธศาสตร์การผลิตและการพัฒนาครู เนื่องจากเมื่อวิเคราะห์ลึกลงไปแล้วจะพบว่า คุณภาพของการศึกษา คือ คุณภาพการสอนที่ครูให้กับเด็ก ครูจะทำหน้าที่สอนอย่างมีคุณภาพได้ก็ต่อเมื่อครูมีค่านิยม ทักษะ และความรู้ของความเป็นครูที่เหมาะสม ถูกต้องและเพียงพอ การจะเป็นหรือจะสร้างครูที่มีคุณภาพได้นั้นมีความท้าทายที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาหลายประการ ปัจจุบันเราให้ความสำคัญต่อการศึกษามากแต่ละเลยการให้ความสำคัญกับครู จึงส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของประเทศชาติลดลงอย่างต่อเนื่อง ตลอดทศวรรษที่ผ่านมาสังคมและประเทศชาติเกิดวิกฤตทั้งทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมือง โดยเฉพาะสังคมฐานรากคือ ชนบทและชุมชนท้องถิ่นยังขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบการศึกษาก็ขาดครูและคุณภาพของครูในระบบโรงเรียนก็ยังไม่น่าพอใจ การพัฒนาหลักสูตรการผลิตครู และการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาคูรายังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคนในสังคมและประเทศชาติ (ฤตินันท์ สมุทรทัย, 2556)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework: NQF) ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) คุณธรรม จริยธรรม 2) ความรู้ 3) ทักษะทางปัญญา 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านดังกล่าว แต่ละสาขาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของสาขาวิชา โดยเพิ่มเติมทักษะและจุดเด่นของสาขาและสถาบันอุดมศึกษาได้อีกอย่างอิสระ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้ ส่งเสริมให้นำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในภาพใหญ่ไปพัฒนาเป็นมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาต่าง ๆ โดยความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณาจารย์ในสาขาองค์การวิชาชีพ (ถ้ามี) และผู้ใช้นบัณฑิต สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในสายวิทยาศาสตร์และสายมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ซึ่งเข้าใจใน หลักการและขอเท็จจริงของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิมาร่วมดำเนินการ สาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ได้ดำเนินการเสร็จแล้ว นำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิและสื่อสารให้สังคม

ชุมชน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศเข้าใจได้ตรงกันและเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้ รับการพัฒนาว่ามีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ (เต็มใจ มนต์โชสงค์, 2559) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญที่การมุ่งเน้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning outcomes) เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการการผลิตบัณฑิต เพื่อให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบัน อุดมศึกษาของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและสามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและ ต่างประเทศ ซึ่งมาตรฐานผลการเรียนรู้ คือข้อกำหนดเฉพาะที่เป็นผลมุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้นจากการเรียน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรมด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบและด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การเข้าร่วมกิจกรรมที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ทั้งในและนอกหลักสูตรและแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจ และความสามารถจากการเรียนรู้เหล่านั้น ได้อย่างเป็นที่เชื่อถือเมื่อเรียนจบในรายวิชาหรือหลักสูตรนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักวิชาการสาขาวิชาอื่น ๆ จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มี ความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งซึ่งด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนา การเรียนรู้ของตนให้สามารถอยู่ในโลกปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ นำไปสู่สังคมที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนเพื่อก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาไทย รวมทั้งการจัดการ ศึกษาในอนาคตจะต้องเน้นกระบวนการทัศน์ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1. มาตรฐานการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. มาตรฐานด้านความรู้ 3. มาตรฐานด้านทักษะทางปัญญา 4. มาตรฐานด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ 5. มาตรฐานด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ 6. ทักษะการจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2561)

เนื่องจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework: NQF) มีความจำเป็น และความสำคัญต่อการผลิตบัณฑิต ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework: NQF) 5 ด้าน คือ 1. มาตรฐานการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. มาตรฐานด้านความรู้ 3. มาตรฐานด้านทักษะทางปัญญา 4. มาตรฐานด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ 5. มาตรฐานด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ 6. ทักษะการจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งที่ ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์
2. เพื่อสร้างและพัฒนางานองค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์
3. เพื่อประเมินองค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขา ศึกษา ศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 50 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร และครู จำนวนทั้งสิ้น 4,223 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 36 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร จำนวน 46 คน และครู จำนวน 346 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 392 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน ทำการสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education) 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ 5 ด้าน 68 ข้อ ได้แก่ ด้านคุณภาพบัณฑิต มี 15 ข้อ ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน 30 ข้อ ด้านบทบาทโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 7 ข้อ ด้านความเป็นครู และการพัฒนาครูมืออาชีพ 7 ข้อ ด้านความรู้ ความคิด ทักษะ และมีคุณธรรม 9 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Rating Scale) คือ มีความต้องการ ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. แบบประเมินองค์ประกอบสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Rating Scale) ด้านความถูกต้อง เหมาะสม มีประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครู ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณทิพย์ นาควิเชตร อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คงศักดิ์ สังฆะมานนท์ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามรายข้อ คัดแบบสอบถามที่มีค่า Index of Congruence (IOC) เท่ากับ 1.00 มาใช้ในแบบสอบถามแต่ละด้าน จำนวนรวม 64 ข้อ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) ไปใช้กับครูในโรงเรียนขามทะเลสอวิทยา อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha Coeficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .947 จัดพิมพ์และนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบประเมินองค์ประกอบ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนที่กล่าวข้างต้น ตรวจสอบ ความเที่ยงตรง (Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ทุกด้านมีค่า Index of Congruence (IOC) เท่ากับ 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 36 โรงเรียน เป็นผู้บริหารจำนวน 46 คน และครูจำนวน 346 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 392 คน
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและเก็บกลับมาด้วยตนเอง ในระยะเวลา 1 เดือนในเดือน กันยายน 2561
3. แบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนจะติดตามทวงทางโทรศัพท์แล้วนัดหมายวันและเวลาในการไปรับแบบสอบถาม
4. แบบสอบถามส่งไป 392 ฉบับ ได้รับแบบสอบถาม กลับคืนและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามมีความสมบูรณ์จำนวน 392 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
6. ภายหลังวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยแล้ว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินองค์ประกอบโดยการจัดกลุ่มสนทนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อ 1-2 โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax Rotation) แบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation)
2. การประเมินองค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ โดยการจัดกลุ่มสนทนาผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ

ผลการวิจัย

การทดสอบ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy and Bartlett's Test of Sphericity เพื่อยืนยันว่าชุดข้อมูลสามารถ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ได้หรือไม่ นำเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่า KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.946
Bartlett's Test of	Approx. Chi-Square	12318.998
Sphericity	df	946
	Sig.	.000

จากตารางที่ 1 การทดสอบ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy and Bartlett's Test of Sphericity เพื่อยืนยันว่าชุดข้อมูลสามารถ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ได้ ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy เท่ากับ .946 การวัดไคเซอร์ Meyer-Olkin ของการสุ่มตัวอย่างเพียงพอเป็นสถิติที่บ่งชี้ว่าสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรที่อาจจะเกิดจากปัจจัยพื้นฐานที่ ค่าสูงใกล้เคียง 1.0 บ่งชี้ว่าการวิเคราะห์ปัจจัยมีประโยชน์กับข้อมูล หากค่าน้อยกว่า 0.50 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยอาจไม่เป็นประโยชน์ ค่า Bartlett's Test of Sphericity Sig. เท่ากับ .000 ค่าน้อยกว่า 0.05 ของระดับนัยสำคัญบ่งชี้ว่าการวิเคราะห์ปัจจัยมีประโยชน์กับข้อมูล

จึงสรุปว่า ชุดข้อมูลนี้สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ได้ (Kaiser, 1974)

ผลวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบ ด้วยวิธีแวนแมกซ์ (Varimax Rotation) แบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) จะเลือกองค์ประกอบที่มี 3 ตัวแปรขึ้นไปรายงานผลการวิจัย ข้อที่มีตัวแปรน้อยกว่า 3 ข้อ จะตัดทิ้งตามกฎของ Kaiser (Kaiser, 1974) มีข้อค้นพบ ดังนี้

1. องค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิตะดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ พบว่ามี 4 องค์ประกอบ ทุกองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักระหว่าง .520–.977 คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการเรียนการสอนและอุดมการณ์ของครู องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ สมรรถนะ และจิตวิทยา องค์ประกอบที่ 3 ด้านการวัด การประเมินและวิจัย องค์ประกอบที่ 4 ด้านทักษะทางปัญญาและทางสังคม สามารถอธิบายองค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิตะดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ ได้ร้อยละ 66.90

2. องค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิตะดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการเรียนการสอนและอุดมการณ์ของครู มี 26 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .520 –.836 องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ สมรรถนะ และจิตวิทยา มี 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .520–.643 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการวัด การประเมินและวิจัย มี 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .696–.977 องค์ประกอบที่ 4 ด้านทักษะทางปัญญาและทางสังคม มี 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .649–.93 ดังนำเสนอในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงองค์ประกอบ ตัวแปร และค่าน้ำหนัก ของทั้ง 4 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการเรียนการสอนและอุดมการณ์ของครู มี 26 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .520–.836	ค่าน้ำหนัก
1. จัดกิจกรรมการสอนเน้นการตกลึกของผู้เรียน	.836
2. จัดกิจกรรมการสอนแบบเน้นผลงาน	.816
3. จัดกิจกรรมการสอนแบบเน้นการทำงาน	.807
4. มีความเชี่ยวชาญการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน	.796
5. มีวิจารณ์งานในการทำงาน	.792
6. จัดกิจกรรมการสอนแบบเน้นโครงการ	.792
7. คิดอย่างสร้างสรรค์	.779
8. มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกที่จะสอนอย่างบูรณาการ	.778
9. เลือกใช้ ข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	.772
10. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	.767
11. มีความเอาใจใส่ช่วยเหลือและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์	.758
12. สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	.754
13. มีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การเขียน และนำเสนอ	.725
14. มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่หลากหลาย	.722
15. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าองค์ความรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ	.708
16. ใช้สารสนเทศให้เกิดประสิทธิผล	.706
17. สามารถคิดค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ ประเมินข้อมูลสารสนเทศ และแนวคิดจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย	.691
18. ใช้ผลผลิตอย่างรู้คุณค่า	.662
19. มีความตระหนักถึงหลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการทั้งการบูรณาการข้ามศาสตร์และการบูรณาการกับโลกแห่งความเป็นจริง	.654

ตารางที่ 2 แสดงองค์ประกอบ ตัวแปร และค่าน้ำหนัก ของทั้ง 4 องค์ประกอบ (ต่อ)

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการเรียนการสอนและอุดมการณ์ของครู มี 26 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .520-.836		ค่าน้ำหนัก
20. มีความรอบรู้ในด้านความรู้ทั่วไป วิชาชีพครู และวิชาที่จะสอน อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง และเป็นระบบ		.630
21. แสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู		.616
22. สามารถจัดการและคิดแก้ปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู		.599
23. ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์		.596
24. พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สื่อ การวัดประเมินผลการเรียนรู้		.595
25. มีจิตอาสา มีอุดมการณ์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน		.578
26. วางแผนและจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา รู้คิด และมีความเป็นนวัตกร		.569
องค์ประกอบที่ 2 ด้านทักษะ สมรรถนะ และจิตวิทยา มี 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .520-.643		ค่าน้ำหนัก
1. ประยุกต์ใช้จิตวิทยา ในการวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียน		.643
2. มีสมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์		.596
3. มีสมรรถนะ มีทักษะและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต		.520
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการวัด การประเมินและวิจัย มี 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .696-.977		ค่าน้ำหนัก
1. ทำการวิจัยเพื่อพัฒนางาน และพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง		.977
2. ใช้ความรู้การวัด ประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน		.971
3. มีความไวในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทั้งที่เป็นตัวเลขเชิงสถิติหรือคณิตศาสตร์ ภาษาพูด และภาษาเขียน		.696
องค์ประกอบที่ 4 ด้านทักษะทางปัญญาและทางสังคม มี 3 ตัวแปร ค่าน้ำหนัก .649-.933		ค่าน้ำหนัก
1. เป็นผู้ที่มีทักษะทางปัญญาในสาขาวิชาเอก		.933
2. รู้เท่าทันสังคม และสามารถนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้เรียน		.923
3. มีทักษะทางสังคม		.649

3. การประเมินองค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ โดยการจัดกลุ่มสนทนาคณะคุณวุฒิ 5 คน สรุปว่าองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ และทุกตัวแปร มีความถูกต้อง เหมาะสม มีประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้ ร้อยละ 100

สรุปและอภิปรายผล

1. องค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์พบว่ามี 4 องค์ประกอบ ทุกองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักระหว่าง .520-.977 ประกอบด้วย 1) ด้านการเรียนการสอนและอุดมการณ์ของครู 2) ด้านทักษะ สมรรถนะ และจิตวิทยา 3) ด้านการวัด การประเมินและวิจัย 4) ด้านทักษะทางปัญญาและทางสังคม ทั้งนี้เนื่องจากตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF : HE) 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลได้ลดตัวแปรมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์เพียง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเรียนการสอนและอุดมการณ์ของครู 2) ด้านทักษะ สมรรถนะ และจิตวิทยา 3) ด้านการวัด การประเมินและวิจัย 4) ด้านทักษะทางปัญญาและทางสังคมเป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบันที่วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพควบคุมของคุรุสภา ที่สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการพัฒนาสมรรถนะและตัวชี้วัดที่มุ่งสร้างอุดมการณ์ความเป็นครู ทักษะและสมรรถนะการจัด

การเรียนการสอน การใช้จิตวิทยาการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 “ข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานความรู้ ต้องมีความรอบรู้และเข้าใจในเรื่อง (1) การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลกและสังคม (2) จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษาและจิตวิทยาให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (3) การวัด ประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนพิเศษ 68 ง 20 มีนาคม 2562) ทั้งยังสอดคล้องกับ ฤตินันท์ สมุทรทัย (2556) ผลการสังเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21 ควรมี 5 องค์ประกอบคือ 1) ความสามารถพื้นฐานทางจริยธรรม 2) ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต 3) ความสามารถในการคิด 4) ความสามารถในการนำตนเอง และ 5) สมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูริ วงศ์วิเชียร และคณะ (2558) ที่ได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า คุณลักษณะของบัณฑิตวิชาชีพครูไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต พ.ศ. 2560-2569) มีหลายด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านความรู้ และทักษะทางปัญญา คุณลักษณะด้าน คุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะด้านความรู้ เชิงวิชาการ และวิชาชีพ ซึ่งมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันของนโยบายกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

2. องค์ประกอบ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 2.1) ด้านการเรียนการสอนและอุดมการณ์ของครู มี 26 ตัวแปร คำนวณ .520-.836 2.2) ด้านทักษะ สมรรถนะ และจิตวิทยา มี 3 ตัวแปร คำนวณ .520-.643 2.3) ด้านการวัด การประเมินและวิจัย มี 3 ตัวแปร คำนวณ .696-.977 2.4) ด้านทักษะทางปัญญาและทางสังคม มี 3 ตัวแปร คำนวณ .649-.93 สอดคล้องกับ อาจารย์ประจำหลักสูตร บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ (2561) ผลของการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์โดยการให้นักศึกษาประเมินตนเอง พบว่า ด้านความรู้ ทักษะทางปัญญาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมากที่สุด ส่วนการประเมินของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตประเมินด้านความสามารถทั่วไปสูงสุด รองลงไป ได้แก่ ความสามารถด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและความสามารถเฉพาะวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรวัดณ์ กิตติพิเชษฐสรรค์ (2562) ที่ได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อคุณภาพบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับ มาก รายน้อยอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนในยุคใหม่ ด้านสมรรถนะ ความรู้ ความคิด และทักษะ ด้านบทบาทโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 และด้านมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ตามลำดับ ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นกรอบแนวคิดและสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตร ศาสตร์การสอนและเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาเป็นสมรรถนะรายวิชาตามหลักสูตรศึกษาศาสตร์และคุรุศาสตร์ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนพิเศษ 68 ง 20 มีนาคม 2562)

3. การประเมินองค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ โดยการจัดกลุ่มสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ประเมินองค์ประกอบ สรุปว่าองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ และทุกตัวแปร มีความถูกต้อง เหมาะสม มีประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้ ร้อยละ 100 ทั้งนี้เนื่องจากเป็นไปตามองค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ ที่มีความถูกต้องตามนโยบาย มีความเหมาะสมในการนำไปใช้พัฒนาหลักสูตร ฐานสมรรถนะตามแนวทางของคุรุสภา มีประโยชน์ต่อบัณฑิต และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ทั้งด้านความรู้และสมรรถนะของ

ความเป็นครูทุกตัวแปร มาตรฐานวิชาชีพ ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ในวิชาชีพ การปฏิบัติงาน การปฏิบัติตน มีระบบและกลไกที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ได้แก่ สกอ. คณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ สถาบันการศึกษา (บุรพาทิศ พลอยสุวรรณ์, 2563) มาตรฐานความรู้ (ความรู้และศาสตร์การสอน) ที่ประกอบด้วย (1) การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลกและสังคม (2) จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (3) การวัด ประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ ตัวแปรจากองค์ประกอบทุกองค์ประกอบ สามารถนำมาใช้เป็นคำอธิบายรายวิชาตามหลักสูตร สารระ ตัวชี้วัด ของหลักสูตรผลิตครู (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนพิเศษ 68 ง 20 มีนาคม 2562) ทั้งยังสอดคล้องกับ ฤตินันท์ สมุทร์ทัย (2556) สอดคล้องกับ อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ (2556) ที่พบว่า ผลการประเมิน ด้านผลผลิต นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100.00 และสอดคล้องกับ จิรวัดณ์ กิติพิเชษฐสรรค์ และธนพร กิติพิเชษฐสรรค์ (2561) ที่พบว่า การประเมินรูปแบบ โดยการจัดกลุ่มสนทนาผู้เชี่ยวชาญ 9 คน สรุปว่า องค์ประกอบรูปแบบทั้ง 9 องค์ประกอบ มีความถูกต้อง เหมาะสม มีประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ได้ร้อยละ 100

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. องค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ 4 องค์ประกอบ สามารถนำไปเป็นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ได้ตามความเหมาะสม
2. องค์ประกอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ 4 องค์ประกอบ สามารถนำมาปรับใช้ตามบริบทและความเหมาะสมของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาสตร์ และครุศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งได้ตามความเหมาะสม
2. ควรมีการศึกษาผลการเรียนรู้คาดหวังต่อมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์ที่เป็นผลจากการวิจัยไปบูรณาการกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2552*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 20 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 68 ง. หน้า 18-20.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2561). *หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2562*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- จิรวัดณ์ กิติพิเชษฐสรรค์. (2562). ความคิดเห็นของนักเรียนต่อคุณภาพบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 7(1), 63-80.
- จิรวัดณ์ กิติพิเชษฐสรรค์ และธนพร กิติพิเชษฐสรรค์. (2561). การศึกษารูปแบบการบริหารวิชาการของ สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 15(29), 92-98.

- เต็มใจ มนต์ไธสงค์. (2559). การปฏิบัติตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. *SDU Research Journal*, 11(2), 61–75.
- บุรพาทิศ พลอยสุวรรณ. (2563). *คุรุสภากับหลักสูตรการพัฒนาครู*. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- ภุรี วงศ์วีเชียร, สุนทรา โตบัว และศุภชัย จันทร์สุวรรณ. (2558). อนาคตภาพของคุณลักษณะบัณฑิตวิชาชีพครู สาขานาฏศิลป์ไทย ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2560–2569). *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 8(2), 613–627.
- ฤตินันท์ สมุทร์ทัย. (2556). การวิจัยนำร่องการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูสำหรับศตวรรษที่ 21. ใน วีระ พลอยครบุรี (ประธาน), *การปฏิรูปครูโดยยกฐานะวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง* [Symposium]. การประชุมทางวิชาการการวิจัยทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 15, โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย.
- อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร, ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง, ดวงหทัย โฮมไชยะวงศ์, วิลาพัฒน์ อรุณบุญนวลชาติ และวิสูตร โพธิ์เงิน. (2556). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- Kaiser, H. F. (1974). An index of factor simplicity. *Psychometrika*, 39(1), 31–36. <https://doi.org/10.1007/BF02291575>